

HASHTAG METOO : EEN JAAR LATER

Het is nu iets langer dan een jaar geleden dat de #MeToo-campagne losbarstte. Zelden heeft een beweging zo snel zoveel reacties losgeweekt dan de actie die haar inspiratie haalde uit een op dat moment nog relatief onopgemerkt zinnetje dat burgerrechtactiviste Tarana Burke in 2006 voor het eerst gebruikte in een campagne rond 'empowerment door empathie', nadat ze had gesproken met een dertienjarig meisje dat was aangerand.

Toen actrice Alyssa Milano tweette: 'Als alle vrouwen die seksueel lastiggevallen of aangevallen zijn 'me too' zouden schrijven als status, zouden we mensen misschien een idee kunnen geven van hoe groot het probleem is' en even later was het hek van de dam, mede met dank aan de New York Times en The New Yorker, die allebei artikels publiceerden waarin het (seksuele) machtsmisbruik van filmmagnaat Harvey Weinstein uit de doeken werd gedaan.

Vloedgolf

Burke, die door Variety werd geselecteerd als een van de vijf 'Machtsvrouwen' en drie staande ovaties kreeg op de bijhorende lunch, zou later zeggen dat de beroemdheden die de hashtag populariseerden geen moment hadden genomen om te zien of er al werk was gedaan, maar toonde daar begrip voor omdat ze een groter punt probeerden te maken. De bewering van velen dat 'volledige generaties vrouwen hier nooit over durfden praten' doorstaat de test niet, maar het is wél waar dat #MeToo seksueel ongewenst gedrag bespreekbaarder heeft gemaakt en dat er méér vrouwen dan ooit over durven spreken. Mannen blijven een beetje achterop hinken, maar ook zij lijken zich meer gesterkt te voelen om te praten over nare seksuele zaken die hen zijn overkomen, al is het nog te vroeg om wetenschappelijk met een grote zekerheid vast te kunnen stellen wat precies de gevolgen in mentaliteit zijn.

Wanneer een actie zo snel zo bekend geraakt, is de kans op misbruik of op een ander gebruik dan wat de bedoeling was groot. #MeToo-grappen zijn wereldwijd een fenomeen geworden, maar die zijn zelden negatief bedoeld tegenover de beweging zelf. Dat sommige mensen anderen wel te vlug onterecht of ongenueanceerd beschuldigen, of de kracht van #MeToo zelfs gebruiken om wraak te nemen op een

rivaal, ex of vijand, staat buiten kijf, maar het aantal van de sokkel gevallen bekendheden en de geheimhoudingsclausules waarmee men slachtoffers de mond probeerde te snoeren die plots opduiken, toont tegelijkertijd ook aan dat er vaak wel degelijk iets aan de hand is.

Wereldwijd hebben verschillende landen bovendien hun eigen variant, waaronder #BalanceTonPorc in Frankrijk, #QuellaVoltaChe in Italië, #YoTambien in Spaanssprekende landen en #TystnadTagning in Zweden. De 'praktische' vleugel heet Time's Up, een organisatie die is opgericht in Hollywood, met vleugels in het Verenigd Koninkrijk en het Europese vasteland, om seksueel misbruik binnen de industrie te beëindigen en die al miljoenen euro's heeft verzameld om in fondsen, vrouwenrechtenorganisaties, telefonische hulplijnen en andere adviescentra te steken. De advocaten werken doorgaans op vrijwilligersbasis en Time's Up wordt erg actief gepromoot door honderden beroepsacteurs. Het resultaat is dat Time's Up al meer dan 22 miljoen dollar heeft verzameld voor het Legal Defense Fund, dat wordt beheerd door het National Women's Law Center.

In oktober 2018 tekende gouverneur Jerry Brown uit Californië een wet die geheime overeenkomsten en 'non-disclosure agreements' rond zaken die te maken hebben met het seksueel lastigvallen van de persoon die heeft getekend, verbiedt. 'District attorney' Jackie Lacey van de gemeente van Los Angeles heeft zelfs een onderzoeksgroep van gespecialiseerde openbare aanklagers opgericht die seksmisdaaden binnen de entertainmentindustrie moet onderzoeken. Voorlopig werden er 36 zaken onderzocht, maar zonder legaal gevolg.

Hollywood

Over acteurs gesproken: daarvan zijn er velen ten val gekomen. Bill Cosby zit in de gevangenis, onze eigen favoriete acteur Kevin Spacey werd geschrappt uit House of Cards, uitgestoten door Netflix en vervangen door Christopher Plummer in All the Money in the World, acteur Jeffrey Tambor werd ontslagen bij Amazon, presentator Matt Lauer werd de laan uitgestuurd bij Today, regisseur Brett Ratner heeft ervoor 'gekozen' om weg te gaan bij Warner Bros., Harvey Weinstein blijft wellicht best voor de rest van zijn leven weg uit de filmindustrie, Louis CK kreeg een lawine van negatieve commentaar te verwerken toen hij een sabbat van 10 maanden verrassend terugkeerde op het

podium, Les Moonves nam ontslag van CBS nadat zes vrouwen beschuldigingen hadden geuit en zowel de al vernoemde Cosby als filmmaker Roman Polanski zijn uit de Academy gezet.

Hoewel er al wettelijke bepaalde straffen voor zijn, heeft de Producers' Guild of America (die aanmoedigt om op sets verschillende genderdiverse crewleden aan te duiden als contactpunten om seksueel ongewenst gedrag te rapporteren) richtlijnen opgesteld die ongewenst seksueel gedrag moeten tegengaan, terwijl de Screen Actors Guild waar de meeste professionele acteurs lid van zijn eigen bepalingen heeft vastgesteld en de Engelse acteerunie Equity in november een werkgroep rond het probleem heeft opgericht. De International Alliance of Theatrical Stage Employees heeft de pogingen om leden te informeren over de beschikbare mogelijkheden rond ongewenst gedrag op de werkplaats naar eigen zeggen verdubbeld. De Screen Actors Guild American Federation of Television and Radio Artists roept zelfs op tot een ban op audities en interviews in hotelkamers of woonsten, tenzij er iemand bij is om de persoon die op auditie komt te ondersteunen.

Overigens liet Equity bij monde van scenariste Kate Muir ook optekenen dat de bedoelingen verder reiken dan het aankakten van seksueel gedrag: ook de gendergelijkheid en diversiteit moeten aangekaart worden. Het is wat ons betreft een gevaarlijke weg om te bewandelen, maar waarom en hoe feminisme vaak verkeerd begrepen of misbruikt wordt, hebben we al in een vorig nummer van Bello Magazine aangekaart. Wij vermoeden in ieder geval dat die houding de boodschap van #MeToo en dergelijke bewegingen dreigt te verzwakken, vooral wanneer er over bepaalde zaken, zoals de reden waarom vrouwen gemiddeld minder verdienen in de filmindustrie, gedebatteerd kan worden. De doelstellingen zijn echter meer dan valide, zeker wat mensen betreft die een andere seksuele voorkeur hebben dan de standaard heteroseksuele – al kan je daar wel de kanttekening bij maken dat er weinig plaatsen zijn waar andersdenkenden zo met open armen worden ontvangen als Hollywood. Dat Frances McDormand tijdens haar Oscarspeech opriep tot het eisen dat de 'inclusion rider' die in 2016 werd opgesteld door de University of Southern California, lijkt ons dan weer iets te ver gaan. Die nota stelt immers dat er 'minstens 50% diversiteit' moet zijn – niet alleen in casting, maar ook in crew. Het probleem daarbij is ten eerste dat het vreemd is dat er naar balans verwezen wordt als 'meer' dan 50%, terwijl de gemiddelde vrouw gewoonweg minder lijkt aangetrokken te worden door de technische jobs dan de gemiddelde man. Wie als productieassistent ooit met belichting en zware camera's heeft moeten zeulen, weet alvast dat ook het fysieke aspect daar mogelijk mee te maken heeft. Dat de affiche van het Festival van Cannes dit jaar zo sterk werd gedomineerd door mannen, is dan weer een voorbeeld dat er effectief nog werk voor de boeg is om de rol van de vrouw te verbeteren in een industrie die van oudsher meer wordt gecontroleerd door mannen dan door vrouwen.

Er is nog werk aan de winkel

Ondanks alle positieve bedoelingen en ondanks de veranderingen die er al zijn gebeurd, is er nog werk aan de winkel. In februari ontdekte USA TODAY dat 94% van de vrouwen die hadden deelgenomen aan een enquête rond de entertainmentindustrie doorheen hun carrière al een of andere vorm van seksuele intimidatie hadden ervaren. Dat is vanzelfsprekend een gigantisch hoog percentage dat absoluut niet mag weggelachen worden. Natuurlijk is het te veel om te verwachten

dat een industrie die al 100 jaar bestaat de kar volledig weet te keren in een tijdsspanne van een jaar en is het moeilijk om verandering op een betrouwbare manier te kwantificeren binnen een vereniging waar wordt gegoocheld met miljarden dollars. Nochtans is actie vereist, zeker als je weet dat 21% van de respondenten in de studie van USA TODAY meldde dat ze minstens een keer verplicht werden om iets seksueels te doen en dat 69% op een seksuele manier was aangehaakt op het werk. Recente studies lijken die cijfers te weerspiegelen. Zo wees een enquête van de Writers Guild of America uit dat 64% van de vrouwen op een of ander moment in hun carrière binnen de filmindustrie of de tv seksueel was lastiggevallen. Een studie van Hiscox die dit jaar werd uitgevoerd onthulde dat 41% van de vrouwelijke werkers in het land zeiden dat ze al eens seksueel waren lastiggevallen op de werkplaats. Nochtans wist Terry Lawler, uitvoerend directeur van New York Women in Film & Television, te zeggen dat er meer telefoontjes binnenkwamen, maar dat dit zich niet noodzakelijk vertaalde in legale actie. Dat de weg van het vertellen wat er is gebeurd naar de rechtbank niet zo gemakkelijk is, wordt daar meteen duidelijk mee in de verf gezet en dat is goed voor wie té snel ongewenst seksueel gedrag ziet, maar slecht voor wie daadwerkelijk op een ongepaste, grensoverschrijdende manier werd lastiggevallen.

Een laatste bedenking: mannen die seksueel worden lastiggevallen door vrouwen, lijken veel minder vocaal te zijn dan het andere gender. Dat ongewenst seksueel gedrag sociaal veel meer wordt geaccepteerd van vrouwen dan van mannen, is ook een realiteit die de scheefgetrokken genderverhoudingen nog meer in de verf zit. Wat de sociaal-culturele oplossing is, is minder duidelijk. Moeten we mannen meer emanciperen en hen leren om vlugger om hulp te roepen, of moeten we de aantijgingen van sommige vrouwen meer relativeren? De waarheid ligt wellicht in het midden, maar is moeilijk om na te streven omdat er zoveel ernstige vergrijpen zijn dat we riskeren om die minder te laten doorwegen als we meer oppassen bij beschuldigingen die te vlug of om verkeerde redenen worden geuit. Het zal de komende jaren een moeilijke evenwichtsoefening worden die de gemoederen ongetwijfeld zal blijven verhitten, ook al omdat het politiek niet correct is om erop te wijzen dat er soms wordt overdreven, zoals tientallen Franse actrices eerder terecht zélf stelden in een open brief.

Dirk Vandereyken

